

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут водного господарства та
природооблаштування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
е-підпис Олег ЛАГОДНЮК
13.06.2021 р.

01-05-143S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Фізична географія материків		Physical geography of continents	
Шифр за ОП	ПН11	Code in Educational Program	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)	
Галузь знань Природничі науки	10	Field of knowledge Natural Sciences	
Спеціальність Географія	106	Field of study: Geography	
Освітня програма: «Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами»		Educational Program: «Constructive geography, water and mineral resources management»	

Силабус освітньої компоненти навчальної дисципліни «Фізична географія материків» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами» спеціальності 106 Географія. Рівне. НУВГП, 2021. 10 стор.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/19413/>
(<http://ep3.nuwm.edu.ua/20959/>)

Розробник силабусу: *Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри геології та гідрології, в.о. завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 8 від “29” квітня 2021 року

Завідувач кафедри: *Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, в.о. завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування.*

Керівник (гарант) ОП: *Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, в.о. завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування.*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ ВГП
Протокол №10 від “27” травня 2021 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ ВГП:
Хлапук Микола Миколайович, доктор технічних наук, професор.

СЗ №-2919

© Романів О.Я., 2021
© НУВГП, 2021

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами
Спеціальність	106 Географія
Рік навчання, семестр	Третій рік, VI семестр
Кількість кредитів	5
Лекції:	34
Практичні заняття:	30
Самостійна робота:	86
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Лектор	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div> <p><i>Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, в.о. завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування.</i></p> </div> </div>
Вікіситет	URL: https://cutt.ly/cv1rqwP
ORCID	URL: https://orcid.org/0000-0002-2870-1322
Як комунікувати	<p>Навчальні заняття можуть проводитися за допомогою електронного ресурсу – платформи дистанційного навчання Moodle та безкоштовного додатка для комунікацій Google Hangouts Meet https://meet.google.com/ з пакета Google for Education.</p> <p>Вхід для використання наведених інформаційних технологій здійснюється через корпоративну пошту, яка надається студентам та працівникам університету. Корпоративна пошта викладача: o.ia.romaniv@nuwm.edu.ua</p>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Анотація освітньої компоненти, в т.ч. мета та цілі

Головним завданням навчальної дисципліни «Фізична географія материків» є формування у студентів цілісного уявлення про природу світу, її різноманітність і регіональні особливості. Розглядаються основні чинники формування природи Африки, Австралії, Південної та Північної Америк, Євразії: геолого-тектонічна будова та рельєф, кліматичні умови, внутрішні води, ґрунтово-рослинний покрив і тваринний світ, а на їхній основі – диференціація природи материків та регіональний огляд на різні фізико-географічних країн та областей. Мета - встановлення закономірностей зміни природних умов в широтному, меридіальному напрямках, вертикальній диференціації географічної оболонки.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1098>

Компетентності

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК-1 Здатність демонструвати розуміння причинно наслідкових зв'язків між довкіллям та суспільством.

СК-2 Розуміння значення просторових відношень в різних масштабах.

СК-3 Здатність зрозуміти та пояснити географічну різноманітність і взаємозалежність об'єктів, явищ та процесів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

СК-5 Здатність демонструвати розуміння географічних понять в різних ситуаціях та належним чином використовувати географічну термінологію.

СК-7 Здатність демонструвати розуміння географічних аспектів взаємодії в системі «природа-господарство-населення».

СК-8 Володіння базовими теоретичними та методологічними засадами географічної науки.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)

ПР-1 Відтворювати концептуальні знання, набуті у процесі навчання та практичної професійної діяльності, включаючи знання сучасних досягнень у сферах природничої та суспільної географії.

ПР-2 Виявляти критичне осмислення основних теорій, принципів,

методів і понять у навчанні та професійній діяльності у сферах природничої та суспільної географії.

ПР-3 Знати географічну номенклатуру – основні назви та розташування природних і суспільно-географічних об'єктів на поверхні Землі, показувати їх на географічній карті.

ПР-6 Розуміти процеси і явища різного просторово-часового масштабу, що протікають в географічній оболонці та її компонентах, інтерпретувати їхні характеристики.

ПР-7 Визначати властивості ландшафтів та закономірності їхньої організації в просторі і часі, чинники ландшафтної диференціації та морфологічну структуру ландшафту.

ПР-8 Розуміти значення дії різних чинників соціально- та економіко-географічної диференціації, виявляти взаємозалежність національних і регіональних господарських систем від природно-ресурсного, праце-ресурсного і виробничого потенціалу їхніх територій.

ПР-9 Описувати тектоніко-геологічну будову, рельєф, корисні копалини, клімат, внутрішні води, ґрунтово-рослинний покрив та тваринний світ з виділенням основних зональних закономірностей і їх місцевого прояву для характеристики в зонально-регіональному аспекті по фізико-географічних країнах і областях, а також здійснювати комплексну фізико-географічну характеристику материків, океанів.

Структура та зміст освітнього компонента

Перелік тем:

Тема 1. Основні риси розвитку геосфери і планетарна диференціація її ландшафтів. Поняття про материки. Поняття про частини світу.

Тема 2. Африка: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку і рельєф, корисні копалини.

Тема 3. Клімат Африки.

Тема 4. Внутрішні води Африки.

Тема 5. Рослинність, ґрунти та тваринний світ.

Тема 6. Географічні пояси і природні зони Африки.

Тема 7. Фізико-географічне районування Африки.

Тема 8. Екологічні проблеми та охорона природи Африки.

Тема 9. Австралія й Океанія: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія формування материка та островів, рельєф, корисні копалини.

Тема 10. Клімат Австралії та Океанії

Тема 11. Внутрішні води Австралії та Океанії

Тема 12. Рослинність, ґрунти, тваринний світ Австралії та Океанії.

Тема 13. Географічні пояси і природні зони Австралії та Океанії

Тема 14. Фізико-географічне районування Австралії та Океанії

Тема 15. Екологічні проблеми та охорона природи Австралії та Океанії.
Тема 16. Антарктида: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку, рельєф корінного ложа, гляціоморфологія, клімат, органічний світ, географічна зональність. Регіональний огляд. Екологічні проблеми та охорона природи.
Тема 17. Південна Америка: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку і рельєф, корисні копалини
Тема 18. Клімат Південної Америки.
Тема 19. Внутрішні води Південної Америки.
Тема 20. Рослинність, ґрунти та тваринний світ Південної Америки.
Тема 21. Географічні пояси і природні зони Південної Америки.
Тема 22. Фізико-географічне районування Південної Америки. Внеандійський схід.
Тема 23. Фізико-географічні країни Андійського заходу Південної Америки.
Тема 24. Екологічні проблеми та охорона природи Південної Америки.
Тема 25. Північна Америка: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку та рельєф, корисні копалини.
Тема 26. Клімат Північної Америки.
Тема 27. Внутрішні води Північної Америки.
Тема 28. Рослинність, ґрунти та тваринний світ Північної Америки.
Тема 29. Географічні пояси і природні зони Північної Америки.
Тема 30. Фізико-географічне районування Північної Америки. Позакордильєрський схід. Кордильєри.
Тема 31. Екологічні проблеми та охорона природи Північної Америки.
Тема 32. Євразія: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку та рельєф, корисні копалини.
Тема 33. Клімат Євразії.
Тема 34. Внутрішні води Євразії.
Тема 35. Рослинність, ґрунти та тваринний світ Євразії.
Тема 36. Географічні пояси і природні зони Євразії.
Тема 37. Фізико-географічне районування Євразії. Субконтинент Європа. Субконтинент Сибір. Субконтинент Центральна Азія. Субконтинент Східна Азія. Субконтинент Південна Азія. Субконтинент Південно-Західна Азія.
Тема 38. Екологічні проблеми та охорона природи Євразії.

Засоби навчання, які застосовуються під час викладання: технічні засоби (радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи); мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча, проєкційна апаратура; комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування тощо); бібліотечні

фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література).

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

1. Аналітичні навички
2. Гнучкість розуму
3. Здатність логічно обґрунтовувати позицію
4. Ініціативність
6. Критичне мислення
7. Формування власної думки та прийняття рішень

Форми та методи навчання

Форми проведення занять: лекції та практичні роботи. Окремі питання тем виносяться на самостійне опрацювання студентів.

Методи та технології навчання: словесні методи (пояснення, бесіда, розповідь), наочні методи (ілюстрації, демонстрації), метод кейсів, проектні технології навчання, мультимедійні технології.

Порядок та критерії оцінювання

Процедури проведення поточного та підсумкового контролів знань здобувачів у НУВГП регламентовано Положенням про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <http://er3.nuwt.edu.ua/15311/>.

Система оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Ця шкала розподіляється на дві частини:

60 балів – поточна складова оцінювання; 40 балів – модульна складова оцінювання.

Передбачено два модульних контролі знань.

Модульний контроль проходить у формі тестування із застосуванням системи Moodle.

У тесті 32 запитання різної складності:

- рівень 1 – 26 запитань по 0,5 бала (13 балів),
- рівень 2 – 5 запитань по 1,0 балу (5 балів),
- рівень 3 – 1 запитання по 2,0 бали (2 бали).

Усього – 20 балів.

Час тестування обмежений – 30 хвилин. Дата тестування призначається за тиждень до його проведення та повідомляється студентам.

Поточна складова оцінювання (60 балів) накопичується студентом у процесі виконання практичних робіт. Всього є в курсі 15 практичних занять. Кожне з них оцінюється у 4 бали. Крім того студенти можуть

отримувати бали за виконання індивідуальних завдань, які додатково пропонуються їм на вибір (есе, реферати, презентації тощо). Загальна інтегральна оцінка розраховується як сума балів, накопичена студентом за роботу впродовж семестру.

Поєднання навчання та досліджень

Здобувачі, які успішно складають модульні контролю з навчальної дисципліни та вчасно виконують завдання практичних робіт, мають можливість долучитися спільно з викладачем курсу до виконання наукових досліджень, участі в науково-дослідницьких темах, підготувати спільні наукові публікації. Досвід такої співпраці із студентами практикується.

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Власова Т. В. Физическая география материков (с прилегающими частями океанов): в 2 ч. М. : Просвещение, 1986. Ч. 1–2.
2. Гаврилюк В. С. Фізична географія Південної Америки: Навч. посібник. Київ: Вища шк., 1993. 135 с.
3. Костів Л. Я. Фізична географія материків і океанів. Африка: нав.-метод. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 184 с.
4. Регіональна фізична географія поверхні Землі / Д. Ковалишин, О. Волік, П. Дем'янчук та ін. Тернопіль : Підручники і посібники, 2013. 512 с.
5. Удовиченко В.В. Фізична географія материків і океанів: навчально-методичний комплекс. – Суми, 2007. 95 с.
6. Физическая география материков и океанов / Под ред. А.М.Рябчикова. М.: Высш. шк., 1988. 590 с.

Додаткова література

1. Алисон Д. и др. Мадагаскар: пер. С англ.. М.: Прогрес, 1990. 296 с.
2. Атлас вчителя. К. : Картографія, 2010. 328 с.
3. Африка: энциклоп. справоч. Т. 1-2. / Гл. ред. А. Громыко. М.: Сов. энциклопедия, 1986.
4. Барановська О. В. Фізична географія Євразії (регіональний огляд): навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 199 с.
5. Гудзевич А.В. Регіональна фізична географія (Європа та Азія): навч.посібник. Вінниця: «Віндрук», 2005. 464 с.
6. Ковалишин Д. І. Практикум з фізичної географії материків і океанів. Тернопіль: Підручники, посібники, 1999. 96 с.
7. Міхелі С.В. Фізична географія Євразії: навч. посібник. Київ : Перун, 2019. 286 с.

8. Міхелі С.В. Фізична географія Північної Америки: навч. посібник. Київ : Перун, 2019. 284 с.
9. Мухин Г. И. Австралия и Океания. М.: Просвещение, 1967. 375 с.
10. Половина І. П. Фізична географія Європи: Навч. посіб. К.: АртЕК, 1998. 272 с.
11. Шищенко П.Г. та ін. Фізична географія материків і океанів: підручник у 2-х т. Т.1 Азія. Київ, 2017. 643 с.
12. Шищенко П.Г. та ін. Фізична географія материків і океанів: підручник: у 2-х т. Т.2. Європа. Київ, 2017. 540 с.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека імені В. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», розміщений документ за покликанням <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. За цим документом реалізується і право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Передача модульних контролів здійснюється згідно документу, який розміщений за покликанням <https://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі виконаних практичних робіт, звітів про самостійну роботу з навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1098> за календарем.

Неформальна та інформальна освіта

На сьогодні існують відкриті онлайн-курси таких платформ, як Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn тощо. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з навчальними результатами навчальної дисципліни. Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, викладені у Положенні про неформальну та інформальну освіту у НУВГП <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

Під час викладання курсу здійснюється залучення до навчання та викладання практиків, які мають досвід у сфері природокористування та налагодження міжнародних зв'язків. Зокрема, це представники групи радників мера міста Рівного, а саме його очільник Тарас Бик.

Правила академічної доброчесності

В НУВГП активно пропагується політика «нульової толерантності» до будь-яких проявів академічної недоброчесності для всієї академічної спільноти університету. Здійснюється:

*перевірка навчальних завдань на плагіат (есе, рефератів);
неприпустимим є списування та обман в освітньому процесі;
– оцінки за роботи, в яких був виявлений плагіат, анулюються.*

*Більше інформації за покликанням «Кодекс честі студента»
<http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>*

Вимоги до відвідування

Студентові не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. За об'єктивних причин пропуску занять (лікарняні, мобільність тощо) студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал, який розміщений на платформі MOODLE.

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>.

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно для навчальної мети з цієї дисципліни.

Оновлення

З ініціативи викладача зміст даного курсу оновлюється щорічно з урахуванням змін у наукових досягнень та сучасних практик в сфері фізичної географії. Студенти мотивовані долучатись до оновлення змісту дисципліни шляхом внесення пропозицій викладачу стосовно нових форм роботи та вивчення нових тем. За ініціативність студентам можуть нараховуватися додаткові бали.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

Здобувачі вищої освіти можуть отримати окремі результати навчання у вітчизняних та іноземних ЗВО (через освоєння освітніх компонентів або сертифікованих програм у статусі зарахованого слухача), такі результати навчання можуть бути предметом визнання. Більше інформації про академічну мобільність у Положенні про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/> та Порядку перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>

Лектор

Романів Оксана Яківна,
кандидат географічних наук, доцент